

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ІІ**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції**

**Мукачево
13-14 травня 2021 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «12» травня 2021 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, 13-14 травня 2021 р., Мукачево / Ред.кол. : Т.Д.Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево : Вид-во МДУ, 2021. – 572 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми розвитку сфери обслуговування, туризму та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

КОСТЬ М. - О. І., ФЕНЦИК О. М. Теоретичні засади формування інформаційної культури майбутніх менеджерів освіти	116
КРЕМІНЬ У.М. Організація інклюзивного освітнього середовища у закладах загальної середньої освіти як наукова проблема	118
КУЗЬМА-КАЧУР М.І. Академічна доброчесність – інструмент забезпечення якості освіти	120
КУРИЛО Л.Ф. Інклюзивна освіта студентів як психолого-педагогічний феномен.....	123
КУС Б.І., ЧЕКАН О.І. Сучасні проблеми і тенденції розвитку логопедії як науки.....	126
КУШНІР І.І., БЕРЕНИЧ В.І. Шляхи формування здорового способу життя у студентів фахового коледжу	131
КУШНІР І.І., КАЮК О.А. Особливості самореалізації педагогів у професійній діяльності	133
КУШНІР І.І., КУРИЦЯ Н.В. Використання сучасних технологій навчання в освітньому процесі закладу вищої освіти	134
КУШНІР М. М., ПИНЗЕНИК О. М. Компетентнісний підхід у підготовці вихователя дітей дошкільного віку	136
КУШНІР І.І., СВІТЛИНЕЦЬ І.М. Шляхи розвитку психолого-педагогічної компетентності майбутніх учителів на етапі навчання в магістратурі	138
ЛБА О.М., ГАЙНАЛІЙ В.В. Професійний саморозвиток учителя: теоретичні основи.....	140
ЛБА О.М., ПРИЙМИЧ А.В. Психолого-педагогічні особливості пізнавальної активності молодших школярів	142
ЛІСЦЬКІ М.С. З історії становлення та розвитку професії вчителя в Мукачівській державній вчительській семінарії	144
ЛОКЕС К.А., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. Формування дослідницької компетенції і навичок самостійної роботи учнів початкової школи в умовах екскурсії	147
ЛОМАГА К.В., БАРНА Х.В. Основні завдання виховання дитини дошкільника в родині	149
МАГЕРОВИЧ К.В., ЧЕКАН О.І. Історичний аспект дослідження аутистичних порушень	151
МАЙБОРОДА І. Е. Народне декоративно-прикладне мистецтво як засіб формування художньої культури майбутніх учителів початкової школи	154
МАКАРА Ж.М., ЛАВРЕНОВА М.В. Інтеграція принципів фінської системи освіти в освітні реформи України	156
МАРГІТИЧ А.І. Організаційна культура коледжу: цінності та норми для студентів і викладачів	158
МАХОВСЬКА А.І., МОЧАН Т.М. Модернізації професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи	160
МИКУЛІНА А. К. Модернізації дошкільної освіти на сучасному етапі розвитку суспільства	162
МИКУЛІНА А. К., ВЕЛИЧКАНИЧ М. В. Навчання декоративного ліплення дошкільників за мотивами народної іграшки та кераміки	164
МИХАЙЛОВА К.В., ВОЛОШИН Н.П. Екологічне виховання як складова всебічного розвитку особистості дошкільника	166
МОЛНАР Т.І., СОЛОВЙОВ Д.С. Поняття управлінської культури менеджера освіти.	169
МОЛНАР Т.І., ТИНТА В.В. Сутність та функції освітнього маркетингу	171
МОЧАН Т.М. Практична підготовка педагогів у сучасних умовах	173
ОЖОГАНІЧ О. В., БРИЖАК Н. Ю. Підготовка майбутніх вихователів закладу дошкільної освіти: теоретичний аспект	175

3. Лебідь О. В. Професійна культура керівника загальноосвітнього навчального закладу : навч. посіб. / О. В. Лебідь. – Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2011. – 263 с.

4. Свистун В. І. Розвиток управлінської культури керівників професійно-технічних навчальних закладів : посібник / В. І. Свистун. – К. : ПТО НАПН України, 2015. – 141 с.

УДК 37.07:37.014.54:339.13

МОЛНАР Т.І., ТИНТА В.В.,
Мукачівський державний університет

СУТНІСТЬ ТА ФУНКЦІЇ ОСВІТНЬОГО МАРКЕТИНГУ

Розвиток ринкових відносин нерозривно пов'язаний з процесом становлення маркетингу освітніх послуг. Маркетинговий підхід до вирішення проблем функціонування та розвитку закладу освіти дасть змогу реформувати організаційну й управлінську структуру освітньої установи, сформувати та оптимізувати маркетингову стратегію, спланувати й реалізувати тактику маркетингового управління, вирішити проблеми сегментації ринку, асортименту освітніх послуг, комунікацій та інших форм їх просування з урахуванням специфіки освітніх послуг і вітчизняного ринку праці.

Вагомий внесок у розробку теоретико-методичних основ організації маркетингової діяльності у сфері освіти зробили вітчизняні дослідники С. Білоусова, С. Вільчинська, А. Дмитрів, В. Зарубіна, С. Ковальчук, А. Костюченко, Т. Оболенська, В. Сиченко та ін.

Маркетинг в освіті є важливою функцією менеджменту, що забезпечує регулювання ринку освітніх послуг. Більшість вчених під поняттям «ринок освітніх послуг» розуміють сукупність економічних відносин, які складаються між виробниками (зкладами освіти) і споживачами щодо купівлі-продажу товару «освітня послуга».

Маркетинг освітніх послуг – комплекс дій, спрямованих на створення, підтримку або зміну поведінки цільової аудиторії по відношенню до цих послуг та їх суб'єктів [1, с. 40]. Упровадження системи маркетингу в закладі освіти означає, по суті, філософію ринкових стосунків, де забезпечується взаємодія споживачів, посередників і виробників освітніх послуг і освітніх продуктів в умовах ринку. Маркетинг освітніх послуг забезпечує найбільш продуктивне задоволення потреб: особистості – в освіті; закладу освіти – в конкурентоспроможності на ринку і матеріальному добробуті його працівників; організацій – у розвитку персоналу; суспільства – в розширеному відтворенні трудового й освітнього потенціалу країни[2].

Функції маркетингу – це взаємопов'язаний комплекс дій, який включає: аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища, в якому функціонує заклад освіти; аналіз ринків; аналіз споживачів; вивчення конкурентів і конкуренції; вивчення якості та доступності освітніх послуг й освітньої продукції; формування концепції нової освітньої послуги; планування нових освітніх послуг й освітньої продукції на основі маркетингових досліджень; формування

збуту і стимулювання збуту; формування та реалізація цінової політики; розробка та реалізація освітніх маркетингових програм; інформаційне забезпечення освітнього маркетингу; управління освітнім маркетингом (планування, реалізація і контроль заходів маркетингу з оцінкою ризику, прибутків, ефективності) [3].

Варто зазначити, що в сучасних умовах розвитку суспільства конкуренція на ринку освітніх послуг є досить жорсткою. Кожен заклад освіти повинен вирішити, як вигідно представити себе серед різноманіття інших освітніх установ, яким чином запропонувати споживачу свої освітні послуги. Тому одним із важливих завдань є формування власних конкурентних переваг, пошук, зацікавлення та утримання споживачів, адже головна мета навчального закладу – його довготривала успішна діяльність, що базується на якості освітніх послуг.

Специфічними ознаками навчального закладу, які можуть вигідно представити його на фоні конкурентів, є: якість задоволення потреб набутими знаннями (можливість вступу до закладів вищої освіти, контроль знань, якість підготовки учнів); статус закладу освіти (відомча приналежність, позиція у рейтингу навчальних закладів регіону, країни); рівень викладання (висока кваліфікація педагогічного колективу, форми, методи, технології, що застосовуються в освітньому процесі); рівень розвитку інфраструктури (комфортність навчальних приміщень, наявність сучасного інформаційного центру, спортивного комплексу, зони відпочинку); інноваційна діяльність; активність у віртуальному просторі (наявність сайту та активне його використання, присутність у соціальних мережах, на освітніх форумах); бренд навчального закладу – репутація, імідж (організаційна культура закладу, традиції, свята, історія закладу тощо) [4].

Після пошуку та усвідомлення власних конкурентних переваг заклад освіти повинен грамотно інформувати цільовий ринок про свою унікальність та переваги відносно конкурентів. Інформація про навчальний заклад повинна привернути увагу безпосередніх споживачів освітніх послуг (учнів та їх батьків) та викликати бажання скористатись пропозицією навчального закладу, тобто обрати його для навчання.

Таким чином, підвищення ефективності функціонування ринку освітніх послуг передбачає запровадження маркетингового підходу до організації діяльності в сфері освіти. Наявність досить жорсткої конкуренції на ринку освітніх послуг потребує від закладу освіти пошуку власної ринкової ніші, розроблення нових освітніх продуктів, створення оптимальних умов для здобуття громадянами якісної освіти. Поява маркетингу, без сумніву, сприятиме покращенню якості і поширенню асортименту освітніх послуг, забезпечить різносторонність у задоволенні освітніх потреб споживача, що в підсумку сприятиме піднесенню освіти в суспільстві на більш високу ступінь.

Література

1. Білоусова С. В. Маркетинг освітніх послуг: стан, тенденції, перспективи / С. В. Білоусова // Бізнес-Навігатор . – 2015. – № 1 (36). – С. 39-43.
2. Григораш В. В. Освітній маркетинг – нова функція управління навчальним закладом / В. В. Григораш // Управління школою. – 2014. – №7 – 9 берез. – С.2-25.
3. Мороз І. В. Менеджмент і маркетинг в освіті : навч.- метод. посіб. / І. В. Мороз. – К. : Освіта України, 2005. – 142 с.
4. Шоробура І. М. Менеджмент вищої освіти : навч. посіб. / І. М. Шоробура, Є. В. Долинський, О. О. Долинська. – Хмельницький : ПП Заколотний М.І., 2015. – 259 с.

УДК 378.091

МОЧАН Т.М.,
Мукачівський державний університет

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Сучасні процеси, що відбуваються сьогодні в системі освіти, вказують на необхідність посилення практичної підготовки майбутніх педагогів як умови їх ефективної професійної діяльності в процесі реформування системи загальної середньої освіти. У цьому контексті педагогічні практики мають унікальний прихований потенціал щодо посилення фахової спрямованості професійної підготовки спеціалістів педагогічних спеціальностей у закладах вищої освіти.

Це питання також актуалізувалося у зв'язку з прийняттям Концепції розвитку педагогічної освіти в Україні, де зокрема сказано, що «проблемою, яка потребує розв'язання, є дисбаланс між запитами українського суспільства на висококваліфікованих педагогічних працівників та реальним станом педагогічної освіти, а також результатами діяльності закладів освіти і готовністю педагогічних працівників до реалізації освітніх реформ в Україні» [1].

Теоретичною основою розв'язання проблеми підготовки фахівців у закладах вищої освіти є праці українських і зарубіжних учених Н. Волкової, С. Гончаренка, В. Лунячека, П. Підкасистого, С. Сисоєвої та ін.

Слід зазначити, що термін «підготовка» тлумачать як запас знань, навичок, досвіду й т. ін., набутого в процесі навчання, практичної діяльності [2, с. 28].

Деякі автори засвідчують, що зміст поняття «професійна підготовка» – це не лише «запас знань» майбутніх фахівців, а і його нова «інтегративна якість», для якої є характерним певний рівень розвитку особистості майбутніх педагогів, сформованість їх компетентності. Однією з основних умов підвищення ефективності підготовки майбутніх педагогів є така організація цього процесу, яка тлумачить передання знань студентові й формування в нього професійно необхідних умінь і навичок не як самоціль, а лише як засіб досягнення головної мети навчання – пробудження в кожному конкретному суб'єкті діяча, здатного творчо й самостійно виконувати завдання, заохочування учнів до вивчення географічної науки [3; 4].

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>